

Almási Csaba, Cimer Zsolt, Kátai-Urbán Lajos

MEZŐGAZDASÁGI FELHASZNÁLÁSÚ VESZÉLYES ÁRUK KÖZÚTI SZÁLLÍTÁSI TAPASZTALATAI - 1. RÉSZ

Absztrakt

A veszélyes áruk biztonságos közúti szállítását az Egyesült Nemzetek Szervezetének Európai Gazdasági Bizottsága által kidolgozott és Magyarország által is bevezetett veszélyes áru közúti szállítási ún. ADR egyezmény végrehajtása garantálja. A szabályozás hazai alkalmazása kiterjed a mezőgazdasági vontatókkal végzett szállításokra is. Talaj- és vízvagyonunk védelme nemzetgazdasági jelentőségű, ezért szükséges az agráripari szereplőkkel való folyamatos katasztrófavédelmi szakmai együttműködés. A cikksorozatban a szerzők egy kérdőíves felmérés kutatási módszerén keresztül elemzik a szakterületi jogalkalmazási tapasztalatokat.

Kulcsszavak: ADR, iparbiztonság, kérdőív, közút veszélyes áru közúti szállítás, mezőgazdaság

EXPERIENCE RELATED TO CARRIAGE OF AGRICULTURAL DANGEROUS GOODS BY ROAD - PART 1.

Abstract

Safe road transport of dangerous goods is guaranteed by compliance with the ADR Convention, drawn up by a specialized body of UN Economic Commission of Europe, which was ratified by Hungary as well. The domestic implementation of the regulation also covers the transportation of dangerous goods by agricultural tractors. The protection of our soil and water assets has a national economic importance, therefore the continuous professional cooperation of authorities with agri-industry operators is necessary. In this series of articles, the authors will use questionnaire survey as the research method used to analyse the legal application

experiences of affected operators.

Key words: ADR, agriculture, carriage of dangerous goods by road, industrial safety

1. BEVEZETŐ

A Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) adatai szerint a mezőgazdaság (az erdőgazdálkodással és a halászattal) a bruttó hazai termék (GDP) termeléséhez 2017-ben 4,4%-kal járult hozzá,¹ valamint hazánk 9,3 millió hektárnyi területének 79%-át, 7,4 millió hektár termőterületéért felelős.² Jól érzékelhető tehát, hogy a mezőgazdaság szerepe a hazai gazdaságban jelentősnek mondható, amelynek eredményes működéséhez szükséges biztonsági feltételeket a veszélyes áruk közúti szállítása területén is meg kell teremteni.

A veszélyesáru-szállítás, összetett kockázati viszonyai miatt, az Európai Unió kiemelten kezelt kérdései közé tartozik.³ Magyarországon évente mintegy 40-60 alkalommal következik be jelentősebb veszélyesáru-szállítási esemény⁴ szállítási ágazattól függetlenül, ezért a folyamatos hatósági felügyelet és a tapasztalatok kiértékelése elengedhetetlenek bizonyult.

Magyarország 1979-ben csatlakozott a *Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodáshoz* (a továbbiakban: ADR). A mezőgazdasági felhasználású veszélyes áru közúti szállítást elsőként szabályozó rendeletet pedig 2004-ben adták ki. Jelenleg a *mezőgazdasági vegyszerek és üzemanyagok mezőgazdasági vontatóval vagy lassú járművel vontatott pótkocsival történő közúti szállításáról szóló 7/2011. (III. 8.) NFM rendelet* (a továbbiakban: NFM rendelet) van hatályban. Az ADR-t több mint 40 éve, míg az NFM rendeletet 15 éve alkalmazzuk a hazai

¹ KSH. A bruttó hozzáadott érték értéke és megoszlása nemzetgazdasági áganként. URL.:

http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qpt002d.html (Letöltés: 2020. január 24.)

² KSH. A mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban, 2017.

URL.: <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mezo/mezoszerepe17.pdf> (Letöltés: 2020. január 24.)

³ Vass Gyula: A veszélyes áruk közúti szállításának ellenőrzése 2010. II. félévében. Budapest, 2010, Védelem Online:

<http://www.vedelem.hu/letoltes/anyagok/719-a-veszelyes-aruk-kozuti-szallitanak-ellenorzese-2010-ii-feleveben.pdf>

(Letöltés: 2020. március 6.)

⁴ Vass Gyula: Katasztrófavédelmi rendszer változásának aktuális kérdései, I. Katonai Hatósági Konferencia, Budapest, 2012. május 8-9, URL.:

<http://hm.hatosagihivatal.kormany.hu/download/a/ec/40000/Dr%20Vass%20Gyula%20-%20Katasztr%20C3%B3fav%20C3%A9delmi%20rendszer%20v%20C3%A1ltoz%20C3%A1s%20C3%A1nak%20aktu%20C3%A1lis%20k%20C3%A9rd%20C3%A9sei.pdf>

(Letöltés: 2020. március 2.)

jogrendben. Az ADR „A” és „B” Mellékletének belföldi alkalmazását a 61/2013. (X. 17.) NFM rendelet (a továbbiakban: 61/2013. (X. 17.) NFM rendelet) írja elő.

Hazánkban a katasztrófavédelmi hatóság *a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvényben* kapott felhatalmazása alapján önállóan ellenőrzi veszélyes áruk szállítását. Az ellenőrzési tevékenység, valamint az első- és másodfokú hatósági eljárás lefolytatása a hivatásos katasztrófavédelmi szerv iparbiztonsági szakterületének szakmai irányítása alá tartozik.

Jelen felmérés célja egy helyzetértékelés készítése, amely megmutatja, hogy a végrehajtói jogalkalmazás terén milyen mértékben váltak az agráripari szakma és az agrár-felsőoktatás szakmai részévé a kapcsolódó veszélyes tevékenységet szabályozó előírások.

2. A KUTATÁS MÓDSZERTANÁNAK BEMUTATÁSA

A felmérés tárgyát olyan gazdasági szervezetek képezik, melyek *az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 47/B § (2) pontja* alapján, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) által készített táblázat⁵ TEÁOR⁶ - kódjai szerinti tevékenységet végeznek.

A vizsgálatunkat a mezőgazdasági és különösen a növénytermesztésnél és az állattenyésztésnél alkalmazott veszélyes áruk kapcsán folytattuk le. Nézzük meg, hogy mivel foglalkozik a mezőgazdaság. A mezőgazdasági lexikon alapján *„a mezőgazdaság az anyagi javak termelésének egyik alapterülete. Általában jellemző rá a természeti, biológiai és éghajlati tényezők meghatározó szerepe. Alapvető termelőeszköze a föld (talaj), melynek hasznosítása (művelési ág) a gazdálkodás szintjét meghatározza (növénytermesztés, kertészet, állattenyésztés). Fő energiaforrása a nap hő- és fényenergiája, melyből lényegesen többet köt le és tárol – a terményekben megtettesítve –, mint amennyit műveleteihez felhasznál.”*⁷

A növénytermesztés minden további mezőgazdasági tevékenység alapja, a termőhelyi

⁵ NÉBIH. TEÁOR számok listája. URL.: <http://portal.nebih.gov.hu/teaor-szamok-listaja> (Letöltés: 2020.03.04.)

⁶ TEÁOR: Gazdasági Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszere.

⁷ Barna J. at. all.: Mezőgazdasági lexikon, Budapest, Mezőgazdasági Kiadó, 1982. ISBN 9632300300

viszonyok alakítása a termesztett növények eltérő igényeihez. Feladata, hogy a szántóföldek termőképességet a társadalmi szükségletnek megfelelő növényfajokkal minél eredményesebben és gazdaságosabban hasznosítsa. Ezt többek között növénynemesítési és genetikai eljárásokkal éri el, mellyel gazdaságilag értékesebb növényeket állít elő.

Az alapelv a termőképesség növelése, mely egyre nehezebb. A termést minél kevesebb (gazdaságosabb) tápanyag és víz felhasználásával, minél nagyobb gyomirtó szerekkel, kórokozókkal és kártevőkkel szembeni ellenálló képesség, vagy a gépi betakarításra való alkalmasság kialakítással és növelésével kell előállítani, mindezt környezetvédelmi és a fenntarthatósági szemléletben.

Az állattenyésztés magába foglalja az egyedek tervszerű kiválogatását és párosítását a nagyobb genetikai érték elérése érdekében, továbbá a takarmányozást, akár csak a növénytermesztésnél, a mesterséges élőhely kialakítását, azaz a tartástechnológiát és a gondozást, valamint az állatok hasznosítását.⁸

Jelen vizsgálat kutatási módszere kérdőíves felmérés volt, melynek célcsoportjai mezőgazdasági tevékenységet végző vállalkozások vezetői, alkalmazottai, valamint agrár-felsőoktatásban részt vevő hallgatók. A vizsgálat papíralapú, primer kérdőíves felmérés volt, amelyben a célcsoportokból 100 fő vett részt önkéntesen és névtelenül.

A feltett kérdések a vizsgált területek alapján négy kérdéscsoportra oszthatók:

- az egyén általános biztonsági percepciójának mérése;
- veszélyes áru ismeret mértékének megállapítása;
- Az ADR „A” és „B” Mellékleteinek ismerete;
- a mezőgazdasági vegyszerek és üzemanyagok mezőgazdasági vontatóval vagy lassú járművel vontatott pótkocsival történő szállításához kapcsolódó ismeretek mértéke.

A veszélyes áru közúti szállítási szakmai kérdések a hatósági ellenőrzések és a bírságolási eljárások tapasztalatai alapján kerültek összeállításra.

---

⁸ Uo.

Jelen cikkben a szerzők az első hét kérdésre adott válaszok kiértékelésének eredményeit vizsgálják meg részletesen.

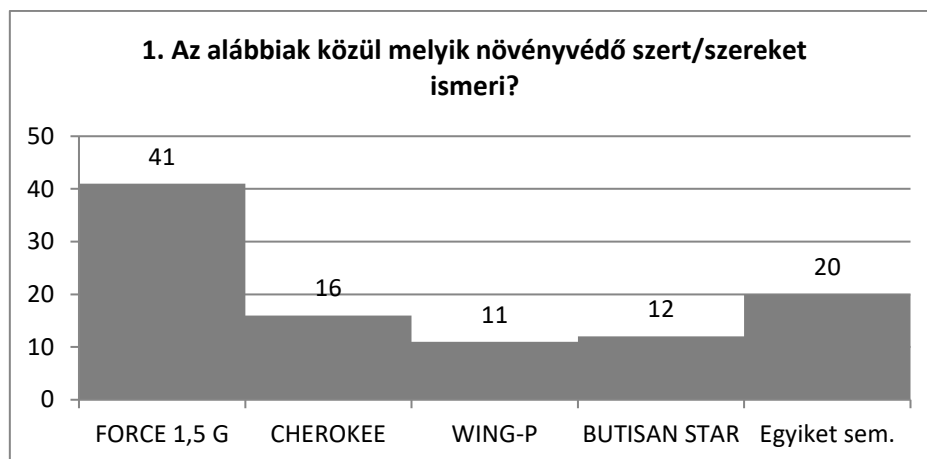
3. A KÉRDŐÍVES KUTATÁS RÉSZEREDMÉNYEINEK BEMUTATÁSA

Jelen fejezetben a szerzők kérdésenként mutatják be vizsgálati eredményeiket:

1. kérdés: Az alábbiak közül melyik növényvédő szert/szereket ismeri?

Az első kérdés viszonylag egyszerű volt, amely a megkérdezettek növényvédőszer ismeretét célozta meg felmérni. A kérdésben szereplő növényvédőszer - a KSH adatai szerint - az elmúlt öt évben legnagyobb mennyiségben felhasznált növényvédőszer⁹ közül kerültek ki.

Az 1. ábra alapján megállapítható, hogy a FORCE 1,5 G talajfertőtlenítő szer a legismertebb készítmény, a többi három szer ismertsége ehhez képest jóval alacsonyabb. Ezen túl az is világossá vált, hogy a megkérdezettek 80%-a legalább egy növényvédőszer típust ismert.

1. ábra. A legnagyobb mennyiségben felhasznált növényvédő szerek 2014-ben.

Készítette: Almási Csaba

⁹ KSH. Statisztikai Tükör, Növényvédőszer-felhasználás, 2016. URL.: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/novenyvedoszer.pdf> (Letöltés: 2020. január 24.)

2. kérdés: Az Ön által ismert, fenti anyag, vagy anyagok szállításra vonatkoznak-e az ADR szabályai?

Az 1. kérdésben tárgyalt valamennyi szer az ADR hatálya alá tartozik. A kérdésre adott válaszok eredményeit az 1. táblázat tartalmazza. Az eredmények értékelése alapján a megkérdezettek megállapítható, hogy a megkérdezettek 30 %-a ismeri azt, hogy fenti anyagok szállítása csak veszélyes áru közúti szállítási jogszabályban rögzített biztonsági feltételekkel megengedett. Sajnálattal állapítottuk meg, hogy a válaszadók döntő hányada, összesen 70%-a (63+7) nem rendelkezik ilyen ismeretekkel, valamint a rendelkezésre álló ismeretei nem megfelelőek.

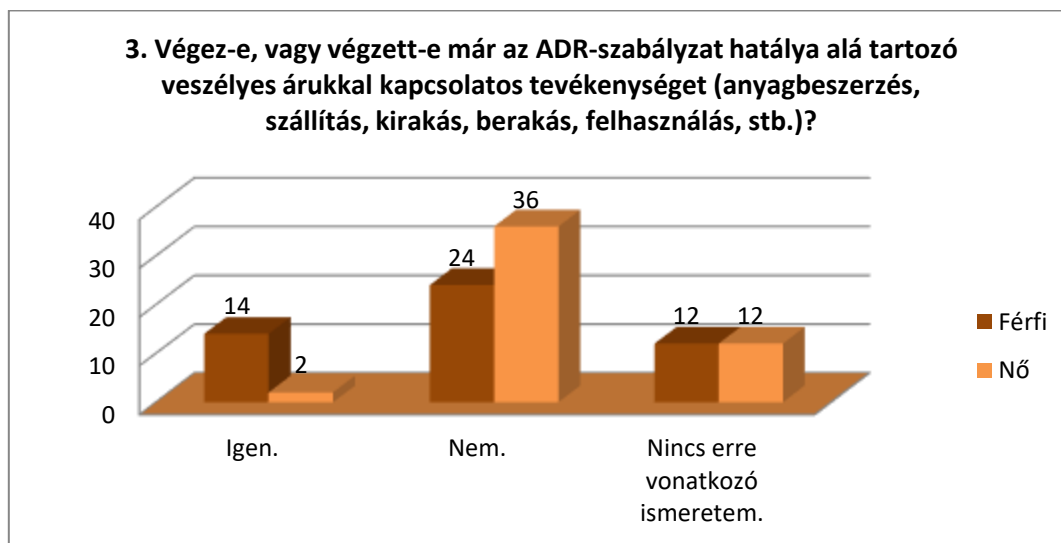
2. Az Ön által ismert, fenti anyag, vagy anyagok szállításra vonatkoznak-e az ADR szabályai?	
Igen	30
Nem	7
Nincs erre vonatkozó ismeretem.	63

1. táblázat: Üzemeltetői kérdés válaszainak adatai. Készítette: Almási Csaba

3. kérdés: Végez-e, vagy végzett-e már az ADR szabályzat hatálya alá tartozó veszélyes áruval kapcsolatos tevékenységet (anyagbeszerzés, szállítás, kirakás, berakás, felhasználás, stb.)?

A 3. kérdés rámutat arra, hogy majdnem minden negyedik (100-ból 24 fő) válaszadónak nincs információja arról, hogy végez-e, vagy végzett-e már az ADR szabályzat hatálya alá tartozó veszélyes árukkal kapcsolatos bármilyen tevékenységet.

2. ábra. Az ADR hatálya alá tartozó tevékenységet végzők megoszlása.

Készítette: Almási Csaba

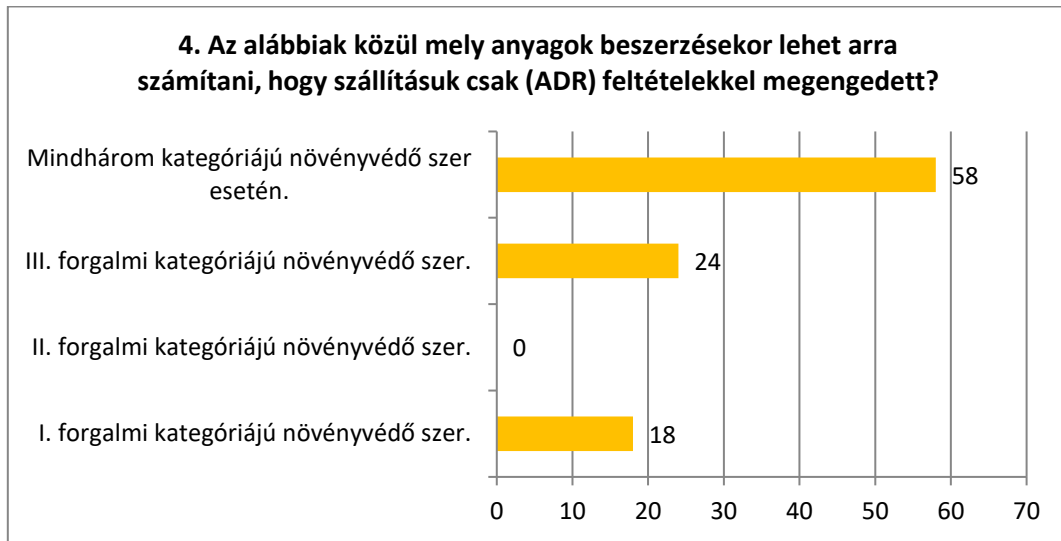
100-ból további 60 fő úgy foglalt állást, hogy nem végzi, és soha nem is végzett veszélyes árukkal kapcsolatos tevékenységet. Mindössze 16 fő állította, hogy folytatott ilyen tevékenységgel.

Hasonlóság figyelhető meg két kérdésre adott válaszok eredményei esetében. A 2. kérdés alapján 63% nem rendelkezett a kérdésben feltett veszélyes anyagokkal kapcsolatos szállítási ismertekkel. Ezen túl 60% állította a 3. kérdésben, hogy nem végez az ADR hatálya alá tartozó tevékenységet. További 24% nem rendelkezik arra vonatkozó ismeretekkel, hogy ADR-szempontról milyen tevékenységet végez, illetőleg milyen veszélyes áruval dolgozott.

4. kérdés: Az alábbiak közül mely anyagok beszerzésekor lehet arra számítani, hogy szállításuk csak ADR szabályzatban megadott feltételekkel megengedett?

A fenti kérdésre a válaszadók 58%-a válaszolt helyesen, miszerint mindhárom kategóriába tartozó növényvédő szer esetén számítani lehet az ADR szabályzat hatálya alá tartozásra.

A válaszokból meg lehet állapítani azt is, hogy a megkérdezettek legalább 24%-a nem ismeri kellően a növényvédő szerek forgalmi kategóriáit, ezért nem tudja eldönteni, hogy az I-es, vagy a III-as jelenti-e a legnagyobb kockázatot. A feltevést igazolni látszik, hogy a II-es kategóriát senki sem jelölte meg.

3. ábra. A veszélyes áru ismeret és a forgalmi kategóriák összekapcsolása.

Készítette: Almási Csaba

A növényvédő szerek forgalmi kategóriáit és hozzáférési jogosultságait a *növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet* határozza meg. A rendelet alapján a NÉBIH a növényvédő szereket a forgalmazás és a felhasználás szempontjából I., II. és III. forgalmi kategóriába sorolja. Az I. és II. forgalmi kategóriába sorolt növényvédő szerek forgalmazásához, vásárlásához, felhasználásához I. vagy II. forgalmi kategóriájú növényvédő szer forgalmazási, vásárlási, és felhasználási engedély kell, míg a III. forgalmi kategóriába sorolt növényvédő szer vásárlása és saját célú felhasználása szakképesítéshez, engedélyhez nem kötött.

Látható tehát, hogy az egyes növényvédő szerekhez való hozzáférés és a szállítás szabályairól két különböző jogszabály rendelkezik, valamint azt is, hogy III. forgalmi kategóriába sorolt növényvédő szerhez bárki hozzájuthat.

A KSH adatai szerint 2014-ben az őszibúza-, kukorica-, napraforgó-, repce-területeken a legnagyobb mennyiségben felhasznált növényvédő szerek *FORCE 1,5 G*, *CHEROKEE*, *WING-P* és *BUTISAN STAR* nevű készítmények voltak.¹⁰

A NÉBIH hivatalos honlapján elérhető a Magyarországon engedélyezett növényvédő szerek

¹⁰ Uo.

hivatalos adatbázisa, amelyből kinyerhetők a készítményekre vonatkozó információk, többek között a forgalmazási kategória is. A növényvédőszer törzskönyvek a szállításra vonatkozó információkat nem tartalmazzák, ezért a szakembereknek külön meg kell vizsgálni az adott készítmény biztonsági adatlapját. A fentiekből adódik, hogy a növényvédőszer készítmények dokumentumainak és adatbázisainak összehangolására intézkedni szükséges.

A 2. táblázat tartalmazza a vizsgált készítmények forgalmazási kategóriáit és veszélyesáru-szállítási szabályok hatálya alá tartozást jelző ún. UN-számokat. A táblázat alapján megállapítható, hogy a mindhárom forgalmazási kategória tartalmaz olyan veszélyes anyagokat, amelyek veszélyesáru-szállítási szabályzat hatálya alá tartoznak.

	Őszibúza	Kukorica	Napraforgó	Repce
Megnevezés	FORCE 1,5 G (talajfertőtlenítő szer)	CHEROKEE (gombaölőszer)	WING-P (gyomirtószer)	BUTISAN STAR (gyomirtószer)
Forgalmazási kategória ¹¹	III.	I.	II.	I.
UN-szám (biztonsági adatlap)	UN 3077 ¹²	UN 3082 ¹³	UN 3082 ¹⁴	UN 3082 ¹⁵

2. táblázat: Növényvédőszer adatok. Készítette: Almási Csaba

A növényvédő szerek beszerzése esetén érdemes tehát megvizsgálni az adott készítmény biztonsági adatlapját, mivel az eladónak nem kötelessége erről az információról tájékoztatást adni.

A kereskedelmi forgalomban engedély nélkül olyan készítmény is beszerezhető, amelyre

¹¹ NÉBIH. Növényvédő szerek adatbázisa. URL.: <https://novenyvedoszer.nebih.gov.hu/Engedelykereso/kereso> (Letöltés: 2020.03.04.)

¹² Syngenta. Biztonsági adatlap, Force 1,5 G. URL.: https://www.syngenta.hu/rovarolo-szer-force-1-5-g?gclid=EA1aIQobChMizNKV7ZL34AIVkJAYCh1yGg6yEAAYASAAEgKOTfD_BwE (Letöltés: 2020. március 09.)

¹³ Syngenta. Biztonsági adatlap, Cherokee. URL.: <https://www.syngenta.hu/gombaolo-szer-cherokee> (Letöltés: 2020. március 09.)

¹⁴ BASF. Biztonsági adatlap, Wing-P. URL.: https://www.agro.basf.hu/agroportal/hu/hu/m_crop_protection/noev_nyv_d_szerek/product_details_1727.html (Letöltés: 2020. március 09.)

¹⁵ Pannon-Mag-Agrár Kft. Biztonsági adatlap Butisan Star. URL.: <http://www.pannonmag.hu/public/uploadimages/dokumentumok/BUTISAN%20STAR.pdf> (Letöltés: 2020. március 09.)

érvényesek lehetnek a veszélyes áru szállítási szabályok.

Lényeges továbbá, hogy az adott veszélyes anyagnak - az 1907/2006/EK-rendeletnek (REACH) való megfelelés alapján - rendelkeznie kell biztonsági adatlappal, melynek tartalmát az ADR 1.3 szerinti képzettséggel rendelkező eladónak is ismernie szükséges. A készítmények biztonsági adatlapjai többségében elérhető a gyártók hivatalos weboldalán.

5. kérdés: Szabályos-e az ADR szabályzat hatálya alá tartozó növényvédő szer közúti szállítása mezőgazdasági vontatóval vontatott tartányban, bekevert állapotban?

A következő fényképen egy mezőgazdasági gép látható, amely jelen esetben egy mezőgazdasági vontató és egy Nobili 85-2000 T-típusú, polietilén tartályanyagú, vontatott kivitelű axiálventilátoros permetező látható, melynek tartálykapacitása 2000 liter.

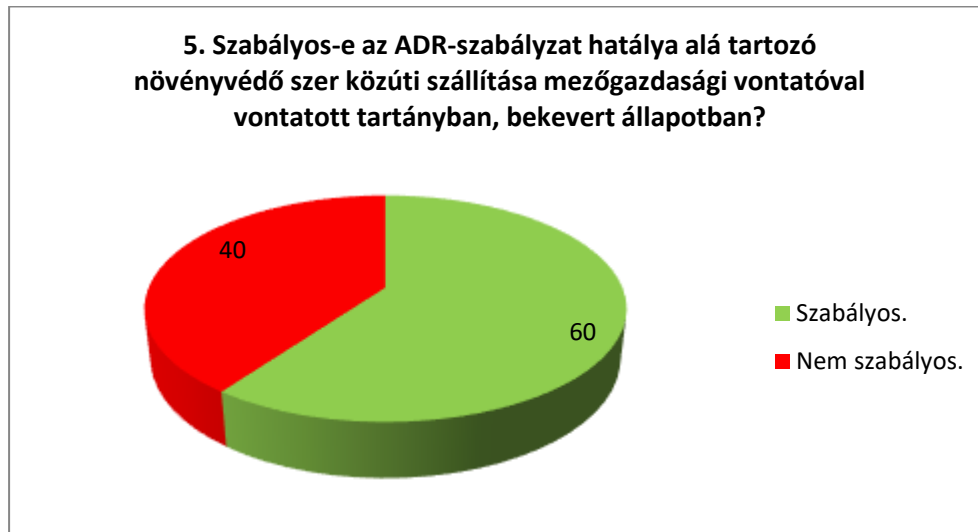

1. fénykép. *A vontatmány egy Nobili 85-2000 T-típusú permetezőgép.*

Készítette: Almási Csaba, 2019.

Az 5. kérdésre válaszadók 60%-a szerint (lásd: 4. ábra) a szállítás szabályosnak mondható. Az NFM rendelet alapján azonban az ilyen szállítás nem minősül szabályosnak, mivel 3. § (1) egyértelműen rendelkezik a növényvédő szerek szállítási technológiájáról, mely szerint a szállítás csak küldeménydarabos módban lehetséges.

Fenti jogszabály rendelkezése előírja továbbá, hogy ez csak a növényvédő szerre engedélyezett kereskedelmi értékesítési egység vagy fogyasztói csomagolás lehet, beleértve a használat után ismét visszazárt eredeti csomagolást is.

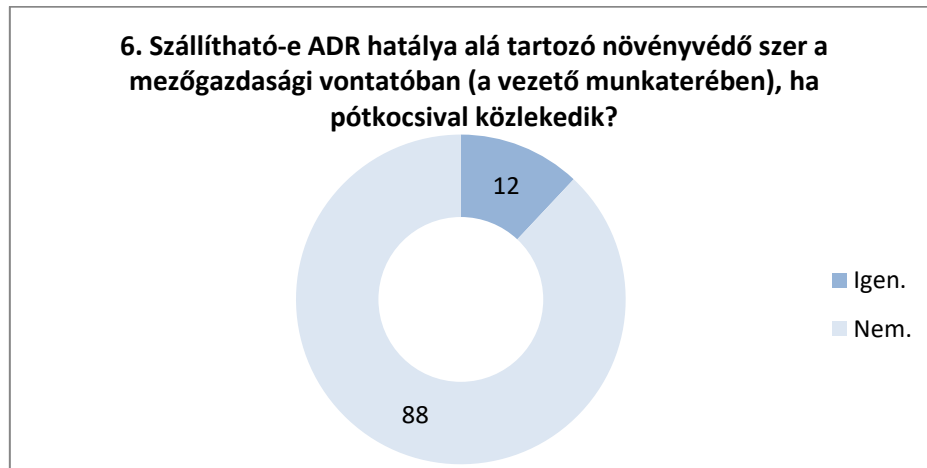
4. ábra. A vegyszer bekeverésével kapcsolatos ismeretek értelmezése.

Készítette: Almási Csaba

Megjegyzendő, hogy a bekeverés ellenőrzése napjainkban már viszonylag egyszerűen végrehajtható a hivatásos katasztrófavédelmi szervek Katasztrófavédelmi Mobil Laboratóriumainak mintavételi és veszélyes anyag azonosítási képességeinek segítségével.

6. kérdés: Szállítható-e ADR hatálya alá tartozó növényvédő szer a mezőgazdasági vontatóban a vezető munkaterében, ha az pótkocsival közlekedik?

Gyakori felhasználói probléma az is, hogy a járművezetők helytelenül a pótkocsival közlekedő mezőgazdasági vontató vezetője számára kialakított munkaterében (lásd. 2. fénykép) helyezik el a szállított növényvédő szereket.

5. ábra. A rakomány elhelyezésére vonatkozó ismeretek mérése.

Készítette: Almási Csaba

2. fénykép. A vezető munkaterében szabálytalanul elhelyezett növényvédő szerek.

Készítette: Almási Csaba, 2014.

3. - 4. fénykép. A 2. fényképen látható mezőgazdasági vonató fülkéjében szállított áruk.

Készítette: Almási Csaba, 2014.

A 2. fényképen látható mezőgazdasági vonatóban a hatósági ellenőrzés során, többek között a 3. és 4. fényképeken bemutatott, I forgalmazási kategóriába tartozó, „Stellar” kereskedelmi megnevezésű gyomirtó szer, valamint a III. forgalmazási kategóriába tartozó, „Dash HC” kereskedelmi megnevezésű adalékanyagot találtak az ellenőrök. Az ADR szabályzat szerinti besorolásuk UN 3082 Környezetre veszélyes folyékony anyag, m. n. n.¹⁶¹⁷

Lényeges kérdést vet fel az a probléma is, hogy az NFM rendelet a mezőgazdasági vegyszerek és üzemanyagok mezőgazdasági vonatóval vagy lassú járművel vontatott pótkocsival történő közúti szállítását szabályozza. Melyből következik, hogy a rendelet kizárólag a járműszerelvényekre vonatkozik, tehát önálló, esetleg töltött műtrágyaszóró adapterrel, vagy a vezető munkaterében elhelyezett vegyszerekkel közlekedő mezőgazdasági vonatóra, vagy lassú járműre nem.

7. kérdés: Milyen forrásból győződhet meg első sorban, hogy a beszerzett növényvédő szer szállítására vonatkoznak-e különleges szabályok?

A 7. kérdésre adott válaszok eredményeit a 6. ábrán olvashatjuk.

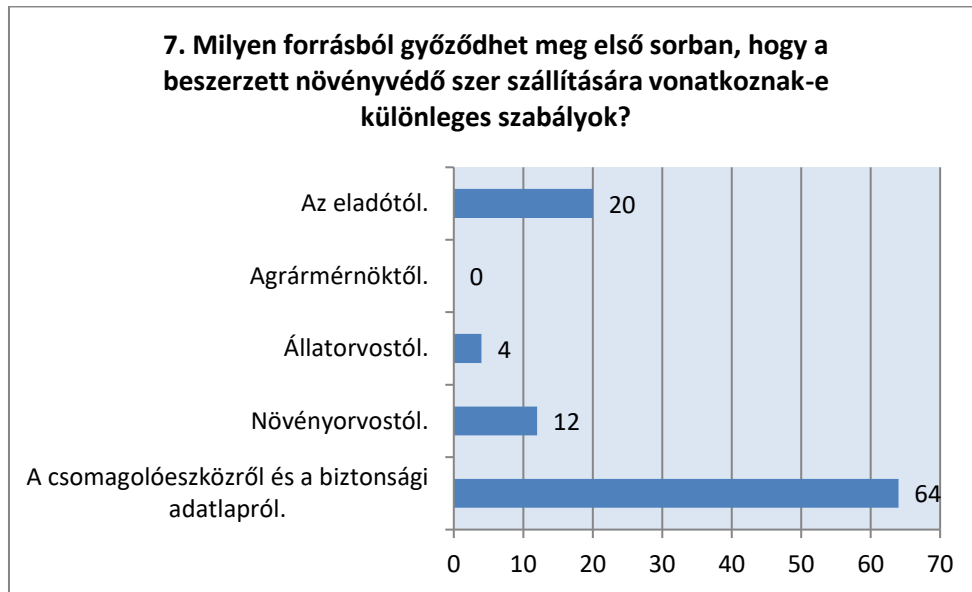
¹⁶ AGROFOR. Biztonsági adatlap, Stellar. URL.:

http://agroforzala.hu/adatlapok/biztons%C3%A1gtechnikai%20adatlapok/stellar_30357046_31.pdf (Letöltés: 2020. március 09.)

¹⁷ BASF. Biztonsági adatlap, Dash HC. URL.:

https://www.agro.basf.hu/agroportal/hu/hu/m_crop_protection/noev_nyv_d_szerek_/product_details_1730.html (Letöltés: 2020. március 09.)

6. ábra. Az üzemeltetői veszélyes áru szállítási információszerzés forrásának meghatározása.

Készítette: Almási Csaba

A helyes válasz szerint a veszélyes áru csomagolóeszköz külső megjelenése és a biztonsági adatlap egyaránt szolgálhat alapjául az ADR szabályainak hatálya alá tartozás megállapításának. Azonban az sem válaszolt rosszul, aki az eladót jelölte meg. Az eladónak ugyanis részesülni kellett legalább az ADR 1.3 fejezete szerinti képzésben, tehát ismernie kell a veszélyes áru szállítási szabályokat.

A csomagolóeszközök (küldeménydarabok) jelölését és bárcázását elsősorban az ADR 5.2 fejezete, a korlátozott mennyiségben csomagolt veszélyes árukra vonatkozóan pedig az ADR 3.4 fejezete szabályozza.

A veszélyes áru szállítási küldeménydarabokat az ADR szabályzat alapján egyértelmű és félreismerhetetlen jelöléssel kell ellátni a szabályzat hatálya alá tartozás megállapíthatósága érdekében. Az ADR „A” és „B” Mellékletének belföldi alkalmazásáról szóló 61/2013. (X. 17.) NFM rendelet alapján az utóbbi kizárólag az alábbi feltételek maradéktalan teljesülésével nem minősül szabálytalan szállításnak:

- 1) „a szállítás utolsó szakaszában jár,
- 2) az áru eredetileg az ADR Szabályzat 3.4 fejezete szerint korlátozott mennyiségben volt

csomagolva,

- 3) a szállított veszélyes áru mennyisége azonos kereskedelmi megnevezésű árunként legfeljebb 30 kg vagy 30 liter és összesen legfeljebb 300 kg vagy 300 liter szállítóegységenként, és*
- 4) az árut csak a helyi elosztóhelyek és a kiskereskedők vagy a felhasználók, vagy a kiskereskedők és végfelhasználók közötti szállítási szakaszra veszik ki a külső csomagolásból és a belső csomagolás sértetlen.”*

4. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK, ÖSSZEGZÉS

A közúton szállított veszélyes anyagok köre és felhasználásuk mennyiségének növekedése, valamint a rendszeresen bekövetkező balesetek miatt a tevékenység egyértelmű biztonsági kihívásnak számít. A veszélyes áruk közúti szállításának műszaki és adminisztratív jellegű szabályait és alapelveit a felhasználóknak még a veszélyes tevékenység megkezdése előtt meg kell ismerni. Ezt szolgálják a jogi szabályozás alkalmazásához kapcsolódó üzemeltetői képzések és felkészítések.

A tanulmányunkban elvégzett vizsgálat célja volt kimutatni, hogy elég hatékony-e a kötelező képzésekre vonatkozó előírás, illetőleg az előírt képzés, továbbá a megszerzett tudást megfelelően átültetik-e a jogalkalmazási gyakorlatba? A szerzők célja volt továbbá felmérni, hogy az agrár-felsőoktatás hallgatóit hogyan készítik fel az előírásoknak való minőségi megfelelésre és a tényleges biztonsági kihívásokra. A felmérés eredményeként könnyebben határozhatók meg azok előírások, melyeknek alkalmazása nehézséget jelenthet és azok hatósági ellenőrzésére esetlegesen intézkedni szükséges.

Az agrárszektor a veszélyes áru közúti szállítás szempontjából az egyik legérintettebb terület. Ezért véleményünk szerint a felsőfokú agrárszakember-képzés során elsajátított ismeretanyaghoz érdemes lenne hozzárendelni a veszélyes áruk szállítására vonatkozó szabályrendszerekkel kapcsolatos ismeretek megszerzésének lehetőségét.

Lényeges hangsúlyozni, hogy a gazdálkodó szervezet vezetője felelős a veszélyes áruk szállítására vonatkozó szabályok betartásáért. A veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadónak az éves- és a baleseti jelentések elkészítésén kívül ellenőrzési és visszacsatolási jellegű kötelezettségei vannak. Az agrárvezetői utánpótlásnak ezért indokolt lenne elsajátítani az előírások általános szintjét jelentő, az ADR 1.3 fejezetben meghatározott, valamint a hatósági felügyeleti rendszerrel kapcsolatos ismereteket. Fenti ismereteken belül hangsúlyosak a veszélyes áru szállítási mentességek és azok megfelelő értelmezése. Lényegesek az ADR. 1.4 fejezetben meghatározott résztvevők kötelezettségei és a belföldi szabályozók, amelyekben további mentességek érvényesek. Indokolt továbbá kitérni a veszélyes áru szállítási balesetek, baleseti eseménysorainak ismertetésére is. A nemzetközi előírásoknak való minőségi megfelelés és a kívánt biztonság fenntartása érdekében javasolható továbbá, hogy fenti ismeretanyagot egészítsék ki a veszélyes áruk szállítása szempontjából releváns, nem csak agrár, hanem más, például műszaki-, vagy orvostudományi képzések tananyagait is.

Továbbra is elengedhetetlenül fontosnak mondható a veszélyes áru szállítási ellenőrzési hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok és az üzemeltetők közötti folyamatos együttműködés és kapcsolattartás, a tanulságos jogesetek és bekövetkezett balesetek vizsgálati tapasztalatainak bemutatása, a felmerülő jogalkalmazási kérdések tisztázása, valamint az egységes hatósági jogértelmezés kialakítása.

Összefoglalva jelen cikkben összesen hét kérdésre adott felhasználói válaszok eredményeinek bemutatására és kiértékelésére került sor, amelyek konkrét katasztrófavédelmi ellenőrzések során tapasztalt szabálytalanságok alapján fogalmazódtak meg. A cikksorozat következő részében olyan gyakori felhasználói problémákkal folytatjuk az elemzést, mint az üzemanyag (gázolaj) mentességgel történő szállítása, a mezőgazdasági szállítóeszköz jelölése, a rakományrögzítés és a képzések szabályainak történő megfelelés értékelése.

IRODALOMJEGYZÉK

AGROFOR. Biztonsági adatlap, Stellar. URL:

http://agroforzala.hu/adatlapok/biztons%C3%A1lgttechnikai%20adatlapok/stellar_30357046_31.pdf (Letöltés: 2020. március 09.)

Barna J. at. all.: Mezőgazdasági lexikon, Budapest, Mezőgazdasági Kiadó, 1982. ISBN 9632300300

BASF. Biztonsági adatlap, Dash HC. URL.:

https://www.agro.basf.hu/agroportal/hu/hu/m_crop_protection/noev_nyv_d_szerek/product_details_1730.html (Letöltés: 2020. március 09.)

BASF. Biztonsági adatlap, Wing-P. URL.:

https://www.agro.basf.hu/agroportal/hu/hu/m_crop_protection/noev_nyv_d_szerek/product_details_1727.html (Letöltés: 2020. március 09.)

KSH. A bruttó hozzáadott érték értéke és megoszlása nemzetgazdasági áganként. URL.:

http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qpt002d.html (Letöltés: 2020. január 24.)

KSH. A mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban, 2017. URL.:

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mezo/mezoszerepe17.pdf> (Letöltés: 2020. január 24.)

KSH. Statisztikai Tükör, Növényvédőszer-felhasználás 2016, URL.:

<https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/novenyvedoszer.pdf> (Letöltés: 2020. január 24.)

NÉBIH. TEÁOR számok listája. URL.: <http://portal.nebih.gov.hu/teor-szamok-listaja>

(Letöltés: 2020.03.04.)

TEÁOR: Gazdasági Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszere. NÉBIH.

Növényvédő szerek adatbázisa. URL.:

<https://novenyvedoszer.nebih.gov.hu/Engedelykereso/kereso> (Letöltés: 2020.03.04.)

Pannon-Mag-Agrár Kft. Biztonsági adatlap Butisan Star. URL.:

<http://www.pannonmag.hu/public/uploadimages/dokumentumok/BUTISAN%20STAR.pdf>
(Letöltés: 2020.március 09.)

Syngenta. Biztonsági adatlap, Force 1,5 G. URL.: https://www.syngenta.hu/rovarolo-szer-force-1-5-g?gclid=EAiaIQobChMIzNKV7ZL34AIVkJAYCh1yGg6yEAAYASAAEgKOTfD_BwE
(Letöltés: 2020. március 09.)

Syngenta. Biztonsági adatlap, Cherokee. URL.: <https://www.syngenta.hu/gombaolo-szer-cherokee> (Letöltés: 2020. március 09.)

Vass Gyula: A veszélyes áruk közúti szállításának ellenőrzése 2010. II. félévében, Budapest, 2010. Védelem Online: <http://www.vedelem.hu/letoltes/anyagok/719-a-veszelyes-aruk-kozuti-szallitasanak-ellenorzese-2010-ii-feleveben.pdf> (Letöltés: 2020. március 6.)

Vass Gyula: Katasztrófavédelmi rendszer változásának aktuális kérdései. I. Katonai Hatósági Konferencia, Budapest, 2012. május 8-9. URL.: <http://hm.hatosagihivatal.kormany.hu/download/a/ec/40000/Dr%20Vass%20Gyula%20-%20Katasztr%C3%B3fav%C3%A9delmi%20rendszer%20v%C3%A1ltoz%C3%A1s%C3%A1nak%20aktu%C3%A1lis%20k%C3%A9rd%C3%A9sei.pdf> (Letöltés: 2020. március 2.)

JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről

178/2017. (VII. 5.) Korm. rendelet a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás „A” és „B” Melléklete kihirdetéséről, valamint a belföldi alkalmazásának egyes kérdéseiről, 2. melléklet

61/2013. (X. 17.) NFM rendelet a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás (ADR) „A” és „B” Mellékletének belföldi alkalmazásáról

7/2011. (III. 8.) NFM rendelet a mezőgazdasági vegyszerek és üzemanyagok mezőgazdasági vontatóval vagy lassú járművel vontatott pótkocsival történő közúti szállításáról

43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet a növényvédelmi tevékenységről

Az Európai Parlament és a Tanács 1907/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH), az Európai Vegyianyag-ügynökség létrehozásáról, az 1999/45/EK irányelv módosításáról, valamint a 793/93/EGK tanácsi rendelet, az 1488/94/EK bizottsági rendelet, a 76/769/EGK tanácsi irányelv, a 91/155/EGK, a 93/67/EGK, a 93/105/EK és a 2000/21/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (REACH)

Almási Csaba kiemelt főelőadó

Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság – Bács-Kiskun County Disaster Management Directorate

E-mail: Csaba.Almasi@katved.gov.hu

Orcid: 0000-0001-5251-2954

Dr. Cimer Zsolt egyetemi docens, dékán helyettes

Nemzeti Közszerológati Egyetem – Vízstudományi kar – National University of Public Service

E-mail: cimer.zsolt@uni-nke.hu

Orcid: 0000-0001-6244-0077

Dr. habil. Kátai-Urbán Lajos tí. ezredes, tanszékvezető egyetemi docens

Nemzeti Közszerológati Egyetem – National University of Public Service

E-mail: katai.lajos@uni-nke.hu

Orcid: 0000-0002-9035-2450